Welkomstkaarten voor
Erven

NATUUR VOOR ELKAAR

Zie wat jij kan doen, ga voor groen

Gaan voor groen!

Jij gaat voor groen? Geweldig! Een groene omgeving levert je naast dat het een aantrekkelijke omgeving is, veel op. Gevelgroen en groene daken hebben een isolerende werking en houden regenwater vast. Bomen geven veel verkoeling in de zomer; een grote boom heeft de verkoelende werking die gelijk staan aan 10 airco's. Maar groen geeft ook ruimte aan planten en dieren! Vooral soorten die wat extra aandacht nodig hebben kunnen op jouw erf een plekje krijgen.
Hoe? Bekijk de verschillende welkomstkaarten!

Aandachtssoorten

De provincie Overijssel zet zich in voor de natuur! Een aantal planten en dieren verdienen extra aandacht, omdat ze zeldzaam zijn of vooral in Overijssel voorkomen. Dit noemen wij Overijsselse aandachtssoorten. Met simpele maatregelen kan ook jij een aantal van deze soorten een plekje bieden. En naast deze aandachtssoorten profiteren ook vele andere soorten van deze maatregelen.

En het levert jou ook wat op! Wist je bijvoorbeeld dat een huiszwaluw tot wel 50.000 muggen en vliegjes per week opeet? Dat wilde bijen ervoor zorgen dat de bloemen elk jaar weer zo mooi bloeien? En dat vleermuisjes elke nacht honderden muggen en insecten vangen? Zo helpen we elkaar!

Welke soorten komen op bezoek?

Erven bieden een unieke plek voor vogelsoorten als boerenzwaluw en kerkuilen. Bloemen en planten trekken veel insecten aan, zoals wilde bijen! Bijen met bijzondere namen, zoals de ranonkelbij, de kauwende metselbij, de kleine wespbij en de paardenbloembij zijn bijzonder voor Overijssel en komen graag op bezoek. En insecten trekken weer vleermuizen aan! Zoals de franjestaart, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis en de rosse vleermuis, die graag gebruik maken van vleermuiskasten. En voor je het weet heb je een erf vol bijzondere planten en dieren!

Behoefte aan meer informatie?

De welkomstkaarten zijn een initiatief van het programma Natuur Voor Elkaar. Meer informatie over dit programma of wat jij kunt doen met of voor de natuur?

Kijk op **www.natuurvoorelkaar.nl**

NATUUR VOOR ELKAAR

Welkomstkaart

Ringmus

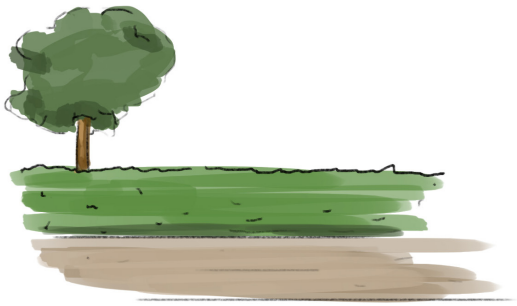

1

Ringmussen voelen zich veilig in dichte struiken, zoals de meidoorn of sleedoorn!
Vroeger werden sleedoorn- en meidoornhagen als natuurlijk prikkeldraad gebruikt. Vervang een hek of schutting daarom voor een sleedoornhaag!

2

Ze zijn gek op zaden en insecten. Wilde bloemen en kruiden zijn daarom erg belangrijk!
Zaai borders in met zaden van Hollandse bloemen en kruiden. De ringmus pikt graag een graantje mee. Een hooi– of stro schuur die toegankelijk is, is voor hen een paradijs.

3

Holletjes om in te nestelen zijn soms lastig te vinden. Een nestkast of mussendakpan nemen ze graag in bezit!
Hang een mussenflat op! Of plaats een mussendakpan op het dak. Doe dit aan de schaduwrijke noord– en oostzijde van huizen. Maar oude schuren maak ik ook graag gebruik van!

Dit wist je nog niet van de ringmus

Grote kans dat je ze al vaker ontmoet hebt en dacht dat het een **huismus** was. Maar ze zien er net even anders uit... Let maar eens op!

Soms bouwen ze een holletje in het grote nest van een **ooievaar of buizerd**! Zo hebben ze een persoonlijke bodyguard.

Welkomstkaart

Huiszwaluw

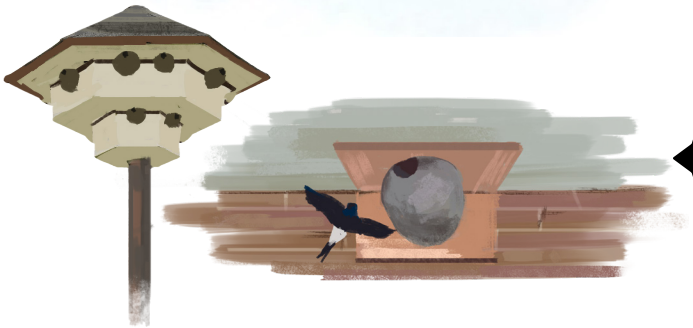

1

Huiszwaluwen broeden graag onder overstekende (witte!) dakgevels, aan de noord- en oostzijde van het gebouw. Een kunstnestje helpt ze op weg!
Nestkommetjes zijn eenvoudig te verkrijgen en aan te brengen. Geen geschikte plek aan het huis? Misschien is er ruimte op het erf voor een heuse huiszwaluwtil.

2

Voor het maken van een nestkommetje, gebruikt de huiszwaluw modder.
Onverharde wegen bieden doorgaans voldoende modder wanneer het heeft geregend. Open drinkplekken in de wei maken het ook lekker modderig!

3

Bloemen en kruiden trekken veel insecten aan, die de huiszwaluw kan eten.
Houd wat dieren op het erf en creëer een plek waar wat mest mag blijven liggen. Richt watergangen rondom het erf natuurlijk in, met (deels) flauwe oevers.

Dit wist je nog niet van de huiszwaluw

Ze bouwen hun **nestje van modder**. Druppeltje voor druppeltje...

Zie je ze in mei weer vliegen? Dan hebben ze net **9.000 km gevlogen** vanuit zuidelijk Afrika!

1 zwaluw eet per week zo'n **50.000 muggen** en vliegjes voor je op!

Welkomstkaart

Grauwe vliegenvanger

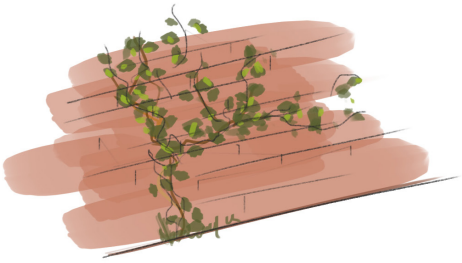

1

Ze voelen zich veilig in gevelbeplanting, zoals klimop en hop. Ook in dichte struiken. Zoals de meidoorn of sleedoorn!
Muur beplanting werkt verkoelend; laat hop of klimop tegen het huis of de schuur op groeien. Of vervang een hek of scheiding daarom voor een sleedoornhaag!

Holletjes zijn lastig te vinden. Een halfopen nestkast nemen ze graag in bezit!
Vliegenvangers nestelen graag op beschutte plekjes. Hang het nestkastje op tussen de beplanting of onder een afdak (schuur of carport).

2

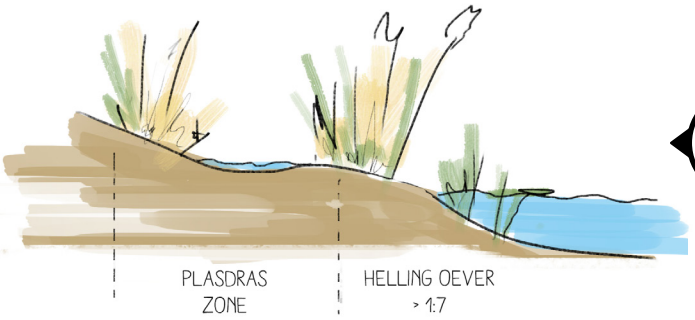

3

De naam zegt het al; ze eten vliegende insecten. Die op hun beurt op water en bloemen afkomen.
Houd dieren op het erf en creëer een plek waar wat mest mag blijven liggen. Zaai bermen in met Hollandse bloemen. En leg natuurvriendelijke oevers aan. Prachtig om te zien, vol met bloemen en het trekt veel insecten aan!

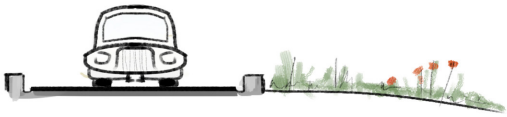

Dit wist je nog niet van de grauwe vliegenvanger

Vanaf een uitkijkpost, zoals een tak of een paaltje, vliegt de vliegenvanger korte stukjes om vliegjes uit de lucht te vangen.

Dit kleine grijze vogeltje overwintert in West Afrika en zuidelijker. Een enorme afstand voor dit kleine vogeltje!

Welkomstkaart

Boerenzwaluw

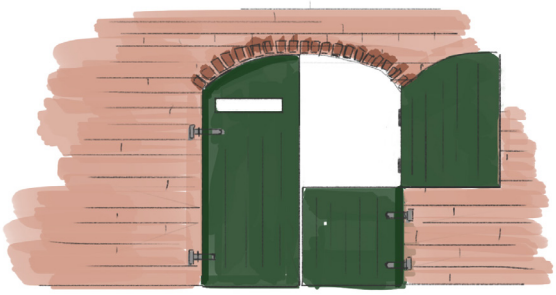

1

Ze broeden hoofdzakelijk in boerenschuren! Mits deze open zijn natuurlijk...
Zet een raam of deur op een kier, of breng een doorvliegopening aan in de deur. Breng eventueel een paar nestplankjes aan in een donker hoekje. Niet meer dan een plankje hout geschroefd aan de balk, waarop een nestje gebouwd wordt.

Hun nestje is gemaakt van modder en klei. Dit halen ze uit de directe omgeving.
Onverharde wegen bieden doorgaans voldoende modder, wanneer het heeft geregend. Rommelige drinkplekken in de wei, maken het ook lekker modderig!

2

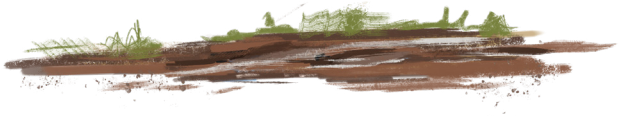

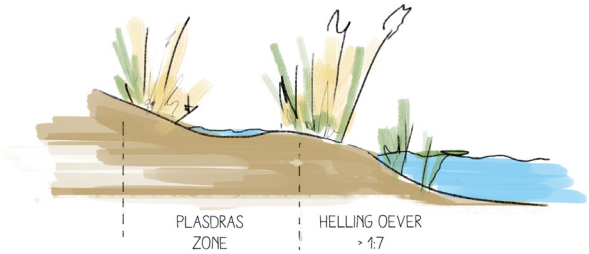

3

Ze zijn gek op water en poep! Nou ja, vooral de insecten die dit aantrekt.
Richt watergangen rondom het erf natuurlijk in, met (deels) flauwe oevers. En breng Hollandse bloemen en planten aan op het erf. Beide trekken insecten aan.

Dit wist je nog niet van de boerenzwaluw

Ze bouwen hun nestje van modder. Van wel 2000 hapjes modder, welke met speeksel worden verlijmd.

Nesten worden hergebruikt! Gemiddeld gaan ze 7 jaar mee, maar er is een nest bekend dat 48 jaar dienst deed.

1 zwaluw eet per week zo'n 50.000 muggen en vliegjes voor je op!

Welkomstkaart

Kerkuil

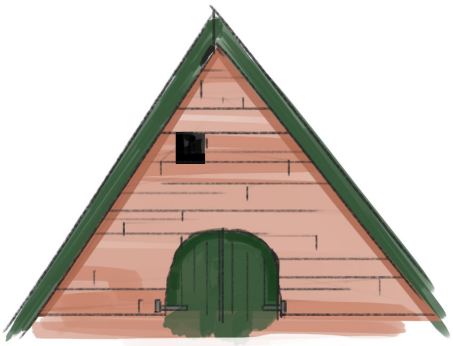

1

Ze broeden hoofdzakelijk in schuren op erven of in kerktorens! Mits deze een ingang hebben natuurlijk...
Een ruime ongebruikte zolder of nok in de schuur? Maak een opening hoog in de voorgevel, zodat de kerkuil naar binnen kan. Plaats binnen de schuur een kerkuilennestkast. Bekijk hiervoor de kerkuil-handleiding online!

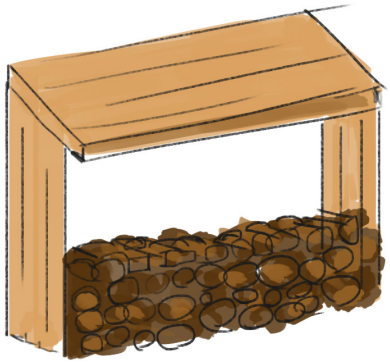

2

Help muizen en je helpt de kerkuil. Met structuurrijke hoekjes op het erf is er voldoende te jagen!
Denk aan houtstapels, een hooibaal of een 'overhoekje' met zadenrijke Hollandse grassen (rogge of gerst). Hollandse planten & bloemen en dichte hagen bieden dekking en voedsel voor muizen, vogels en insecten.

3

Jagen vanaf een goed uitkijkpunt maakt de uil meer succesvol.!
Plaats enkele zitplekken. Steek bijvoorbeeld een oude hooivork of schop met een handvat in de grond.

Dit wist je nog niet van de kerkuil

Er zijn twee soorten kerkuilen in Nederland; één met een donker en één met een licht verenkleed

Kerkuilen kunnen geruisloos vliegen, onder andere door kleine 'haakjes' aan het eind van de veren.

Ze kunnen ook vrijwel blind jagen. Doordat de oren iets afwijkend staan van elkaar, kan de uil op gehoor richting en afstand inschatten.

Welkomstkaart

Wilde Bijen

1

Alle wilde bijen eten stuifmeel van bloemen. Sommige zijn erg kieskeurig. De bijen van de aandachtssoortenlijst houden van boterbloemen, distels en paardenbloemen.
Leg bloemrijke borders of bloembakken aan. Gebruik hiervoor Hollandse bloemen!

2

Sommige bijen bouwen nestgangen in de grond.
Maak open stukjes (zand)grond voor bijen die nestjes graven. Leg een stoeptegel op 4 halve bakstenen in de bloementuin. Onverharde paden bieden ook voldoende plek!

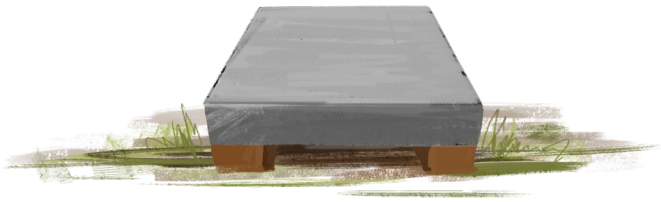

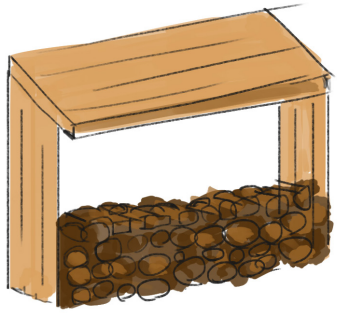

3

Andere bijen maken nestjes in kleine gaatjes, zoals in riet of dood hout. Als het maar een lekker zonnig plekje is.
Plaats enkele boomstammen met gaatjes in de tuin, hang een bijenhotel op of reserveer een klein deel van de haardhoutstapel voor houtblokken met gaatjes.

4

Om zo hard te kunnen werken, hebben wilde bijen water nodig. Maar pas op! Bijen kunnen snel verdrinken.
Plaats een waterschaal of maak een vijvertje met flauwe oevers. Of hang de natte was tijdens warme dagen buiten te drogen.

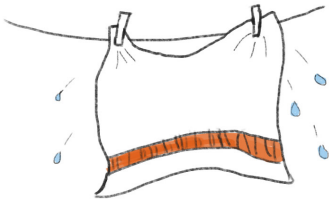

Dit wist je nog niet van wilde bijen

Wilde bijen steken vrijwel nooit! Ze hebben geen bijenkorf om te verdedigen en meestal ook geen angel.

Gewone kleine wespbij
Dit bijtje legt zijn eitjes in het nestje van andere bijen. Net als een Koekkoek. Slim he? Dus help je andere bijen, dan help je deze bij.

Ranonkelbij
Dit is een kieskeurig bijtje; je ziet ze vrijwel alleen op boterbloemen!

Kauwende metselbij
Waar de naam kauwende metselbij vandaan komt? Nou, de wanden van zijn nestje en het sluitpropje maken ze van fijngekauwde planten. Een heel werk kan ik je vertellen!

Paardenbloembij
Zandbijen zijn goede gravers! Gangen kunnen 5 tot wel 60 cm diep zijn.

Welkomstkaart

Sleedoornpage

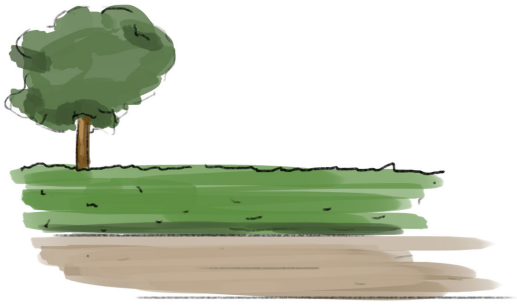

1

Zoals de naam aangeeft is de sleedoornpage onlosmakelijk verbonden met de sleedoorn.
Vroeger werden sleedoorn- en meidoornhagen als natuurlijk prikkeldraad gebruikt. Vervang een hek of schutting daarom voor een sleedoornhaag!

2

Ook pruimenbomen worden als waardplant (plant waarop de eitjes worden gelegd) gebruikt!
Plant pruimenbomen op het erf en het levert zowel jou als de sleedoornpage wat op.

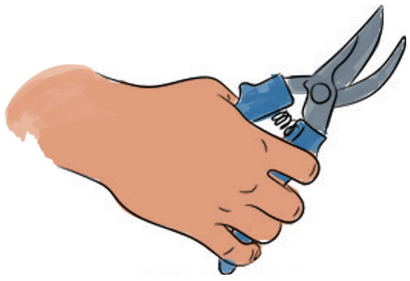

3

Onderhoud van de sleedoorn is belangrijk; snoei elk jaar ongeveer de helft van de haag.
De sleedoorn geeft prachtige bloemen! Knip er rijkelijk wat takken van af voor in huis, zo snoei je de struik zonder dat je het door hebt.

Dit wist je nog niet van de sleedoornpage

Mannetjes verzamelen zich op een markante ontmoetingsboom. Van hieruit voeren zij dwarrelvluchten uit op zoek naar vrouwtjes.

De maatregelen leveren jou ook wat op!
Sleedoorns zijn goed in te zetten als heg en pruimenbomen geven heerlijke vruchten.

Welkomstkaart

Ringslang

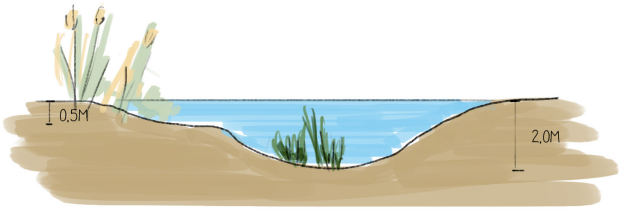

1

Ringslangen leven in en rond het water, waar ze op kikkers, visjes en muizen jagen.
Voorzie greppels en slootjes van flauwe natuurvriendelijke oevers. En als je de ruimte hebt, leg dan een amfibieënpoel aan; een ondiepe vijver met flauwe oevers en vol planten.

2

In de winter verstoppen ze zich graag in holen, onder boomstammen, tussen stenen hopen of rommelige hoekjes.
Een houtwal of takkenril maak je eenvoudig door het plaatsen van paaltjes, waartussen je takken opstapelt. Een mooie plek voor snoeiafval! Een rommelige plek op het erf of achter de schuur? Laat liggen! Vul eventueel aan met boomstammen of keien.

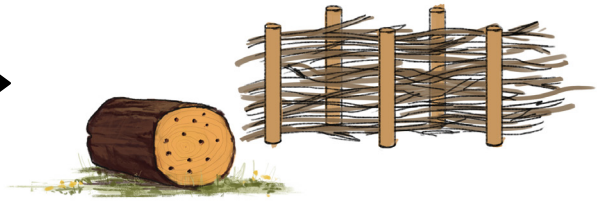

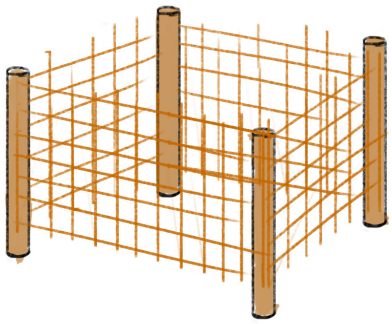

3

Ze leggen hun eieren in ‘broeihopen’! Dit zijn een soort composthopen, waarbinnen het lekker warm is.
Maak schuilplekken en een broedplaats voor de ringslang met tuinafval! Zet 4-6 palen in de grond (1 meter uit elkaar) en span er kippengaas omheen. Leg een paar grote takken op de bodem en vul verder op met tak, blad en tuinafval.

Dit wist je nog niet van de ringslang

De ringslang kan 1.20 meter lang worden en is daarmee de grootste slang in Nederland!

Ringslangen verstoppen zich graag ergens onder. Zelfs onder bergen afval en puinhopen!

Geen zorgen! Hij is niet giftig en bijt zelfs niet als hij wordt opgepakt.

Pak je hem toch op? Grote kans dat hij een erg stinkend goedje op je handen poept!